

SINIF İÇİ ETKİNLİKLERİ DESTEKLEMELİK ÜZERE WEB SAYFALARININ KULLANIMI

Selçuk KARAMAN*
Melih KARAKUZU**

ÖZET

Gelişen internet uygulamaları, artan bant genişliği ve giderek iyileşen internet erişim imkanları gerek bilgisayar destekli uygulamalar gerekse ek iletişim kanallarının oluşması açısından klasik sınıf içi eğitimi etkilemektedir. Bu konuda uygulayıcılar olarak en büyük görev öğretmenlere düşmektedir. Ancak öğretmenlere sınıfta işledikleri dersleri internetle nasıl zenginleştirebilecekleri hakkında eğitim desteği ve rehberlik verilmesi gerekir.

Bu çalışmada, web uygulamaları kısaca tanıtılarak bunların sınıf içi etkinlikleri destekleme potansiyeli ve uygulamada dikkat edilecek hususlar belirlenmeye çalışılmıştır. Bu amaçla web destekli öğretim, web üzerindeki bilgisayar destekli uygulamalar, web sayfalarının araştırma-ödev çalışmalarında kullanımı, web sayfalarının iletişim aracı olarak kullanımı ve ders web sayfaları başlıkları altında ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Web destekli öğretim, İnternet destekli öğretim, eğitimde internet

Abstract

Facilities of fast developing internet applications, increasing bandwidth and gradually spreading internet access affect traditional classroom instruction in respect to either computer based applications or constructing supplementary communication media. In this context, major task is devolved to teachers as implementers. But teachers should be guided and supported on how to enrich their classes through the Internet.

In this study, web based applications have been introduced and their potential to support classroom activities and key points to implement have been tried to determine. Therefore, web aided instruction has been examined under the subtitles: 'computer assisted applications on the web', 'using web pages to do homework', 'using web pages as a means of communication' and 'course web pages'.

Keyword: Web assisted Instruction, İnternet assisted Instruction, İnternet in education

Giriş

İnternet erişim olanaklarının çok geniş kitlelere yaygınlaşmış olması, gitgide web tarzı yaşama geçişi hızlandırmıştır. Özellikle bankacılık, sanal alışveriş, reklamcılık gibi ticari amaçlı internet kullanımı hızla gelişme gösterirken okullarımızda

* Atatürk Üniversitesi Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi Bilgisayar Öğretmeliği Böl.

** Atatürk Üniversitesi Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi Bilgisayar Öğretmeliği Böl.

ders etkinliklerini desteklemede web sayfalarının arzulanan yaygınlıkta kullanıldığını söylemek güçtür.

Ayrıca Milli Eğitim Bakanlığının okullarımızı ADSL ile hızlı internet erişimine kavuşturma çalışmaları altyapı açısından önemli bir adım olmuştur. Ancak, bu altyapı öğretmen ve öğretilerinin interneti, öğretim etkinlikleriyle nasıl bütünleştirecekleri konusunda bilgilendirilme çalışmalarıyla desteklendiğinde daha etkili sonuçlar verebilir. (Wingard, 2004)

Web sayfaları, öğrenci ve öğretmenler tarafından gerek kaynak gerekse ek iletişim aracı olarak kullanılabilir. Web ve internete dayalı diğer teknolojiler (video konferans, sohbet odaları, e-posta vs.) eğitimi klasik sınıf ortamından evlere, müzelere, kütüphanelere ve çalışma alanlarına kadar genişletecek potansiyele sahiptir (Reggie, 2000:57). Ayrıca internet üzerinde iletişimin, işbirliğinin ve koordinasyonunun avantajlarından yararlanılabilir. Genel olarak Web ortamının avantajlarını (1) Dünya çapında potansiyel öğrenci grubuna erişimi, (2) Uzmanlarca hazırlanmış daha iyi öğretim materyalleri sağlaması, (3) Çok çabuk ders materyallerinin güncellenmesi, (4) Öğretmen ve öğrenciler için anında kaynaklara erişim sağlaması, (5) Kendi kendine çalışma için elverişli olması, şeklinde sıralanmıştır (Federico ,1999:360).

Bu çalışmada, web sayfalarının bu potansiyelini işe koşmak için yapılabilecek çalışmalar internet kaynakları bağlamında ele alınmıştır.

Öğretim ortamlarında kullanılabilir kaynaklar

Eğitim amaçlı olsun ya da olmasın internet üzerindeki bütün kaynaklar öğretim etkinliklerinde kullanılabilir. Web sayfalarını hazırlanma amacına göre iki farklı grupta değerlendirmek mümkündür:

- 1- Eğitsel amaçlı hazırlanmış siteler
- 2- Tanıtım, reklam veya magazin amaçlı siteler

Eğitsel amaçlı hazırlanmış sitelerin başında eğitim portalları, kütüphaneler, dergi portalları, nesne ambarları ve ders web sayfaları gelmektedir. Çevrimiçi kütüphanelere erişim fiziksel olarak gerçek kütüphanelere erişimden farklı olmamakla birlikte aranan kaynağın künyesini bulmak çok daha kolaydır. Benzer şekilde e-dergiler hem öğrencilerin araştırma çalışmalarında hem de öğretmenlerin ders hazırlık sürecinde kolayca erişilebilen kaynak niteliğindedir. Ayrıca lisans seviyesindeki öğrenciler için uluslararası nitelikte makale taramaya olanak veren yayın tarama portalları da oldukça yararlı bir işleve sahiptir.

Nesne Ambarları eğitsel amaçlı hazırlanmış siteler arasında gösterilebilir. Bunlar, öğrenme nesneleri adı verilen farklı türde materyalleri barındıran uygulamalardır. Bu ambarlarda bulunan sayısız nesnelere öğretimsel amaç için özenle hazırlanmış ve kısa sürede bulunabilecek şekilde kataloglanmışlardır. Dolayısıyla nesnelere hem ayrı ayrı hem de bir ders materyali oluşturmak amacıyla birleştirilerek sınıf içerisinde kullanılabilirliği gibi öğretmenlerin, güvenilirlik açısından gönül rahatlığıyla öğrencilerini yönlendirebileceği alternatif bir kaynak olarak görülebilir.

Öğretmenler bu fırsatı eğitsel olarak değerlendirme yollarını aramalıdır. Bu sanal seyahatler bir müze, sanat galerisi, coğrafi ve tarihi mekânlar olabilir. Bu etkinlikler öğrencilere konu ile ilgili gerçek ortamda neler olduğu konusunda, bilimsel gelişmeler ya da teorik bilgilerin gerçek hayatta kullanımı hakkında bilgi verir. Sınırlı

sayıda olan ancak sayısı her geçen gün artan bu tür siteler arama motorları vasıtasıyla rahatlıkla bulunabilir. Örneğin

<http://commtechlab.msu.edu/sites/dlcme/zoo> adresinde canlılar, su ve sağlık gibi konular da çeşitli resim ve benzetimler mevcuttur.

Ticari amaçlı hazırlanmış olan siteler de çeşitli ders etkinliklerinde kullanılabilir. Örneğin bilgisayar donanım birimlerinin işlendiği bir dersin öğretmeni öğrencilerinden farklı iki bilgisayarı fiyat ve kalite olarak karşılaştırmalarını istediği bir etkinlik düzenlediğini varsayalım. Öğrenciler bu etkinliği, bilgisayarlarla ilgili verileri çevrimiçi bilgisayar satışı yapan sitelerden derleyerek gerçekleştirebilirler.

Web sayfalarının sınıf içi öğretimi destekleme amacıyla kullanımına ilişkin örnekleri çoğaltmak mümkündür. Web destekli etkinlikler, web üzerinde bulunan uygulamaların özellikleri ve sınıf içi eğitime katkısı göz önünde bulundurularak öğrenme ortamı, araştırma kaynağı ve iletişim ortamı başlıkları altında incelenmiştir.

Web üzerindeki Bilgisayar destekli Öğretim Uygulamaları

1- Web tabanlı öğretici yazılımlar

Web tabanlı öğretici yazılımlar, CD üzerindeki öğreticiler gibi bilgisayar destekli öğretim uygulamalarında kullanılabilirler. Günümüzde web üzerinde flash, activex, video, canlandırılmış resim ve veri tabanının rahatlıkla kullanılabilmesi sayesinde BDE yazılımlarında metin dışında vazgeçilmez unsurlar olarak gördüğümüz görsel ve işitsel içeriğe sahip olabileceğini söyleyebiliriz. İbrahim ve Franklin (1995), öne sürdükleri bir client-server modelinin eğitim amaçlı programların daha hızlı ve etkileşimli çalışmasını sağlayacağını ifade etmektedirler.

Eğitim yazılımlarının kalite belirtkelerinden biri olan verimlilik temelde yazılım aracılığıyla ulaşılabilecek kazanımlardan hareketle tanımlanır. Herhangi bir yazılımın verimliliğinden bahsedebilmek için onun verile gelen hizmeti, diğer boyutlardaki kazanımlarını azaltmaksızın, daha büyük bir gruba, daha az maliyetle ve daha kısa sürede götürülebilir hale getirmesi gerekmektedir (Şimşek, 1998:62). Yazılımların kopyalanma izni, CD' lerle dağıtılması, okullardaki laboratuarlara kurulumu, yazılımın güncelleştiğinde yeniden bu işlemlerin yapılması ve her biri için bastırılan kullanım kılavuzları gibi maliyetlerinin önemli ölçüde azalacağı düşünülünce bir merkezde web üzerine yerleştirilen yazılımın verimliliğini arttıracaktır.

Böyle bir kullanımda programın öğrenciler ve öğretmenler tarafından kullanımı BDE yazılımlarının kullanımı ile hemen hemen aynıdır. Temel olarak sınıf içinde kullanılmak üzere tasarlanmamış olsa da sınıf içinde böyle bir program kullanıldığında öğretmen kesinlikle öğrencilere müdahale etmemeli, öğrencileri programı kullanmaya güdülemeli ve sınıf içi disiplini sağlamalıdır.

2-Elektronik Ders Kitabı

Elektronik ders kitabı (EDK), web'in eğitimdeki yaygınlaşmaya aday kullanım alanlarından biridir. Elektronik kitap web üzerindeki diğer eğitsel uygulamalar için temel teşkil etmiştir. Bilgisayar destekli eğitim içerisinde elektronik kitap ve hipermetin türü yazılımlar ayrı ayrı yer bulmuşken web sayfalarının doğasında hiperlinkler olduğu için EDK en basit haliyle bile yapısal bir içerik sağlar (Brent, 1999 s, 173).

Web üzerindeki elektronik ders kitabı yardımcı kaynak olarak kullanılabilir. Fakat kesinlikle elektronik kitabın konuyu öğrenciye aktaracağı düşünülmemelidir. Öğrencilerin EDK' yı derste bireysel olarak takip etmeleri, öğretmene verilmesi gereken dikkatin dağılmasına neden olacağı için tavsiye edilmez ancak projektör cihazı ile duvara yansıtılması ya da büyük ekranda gösterilmesi olumlu olabilir. Öğretmen daha önceden derse hazırlıklı gelerek ilgili yerlerde ekranı karartma ya da kitap içinde yazı, resim veya grafik gibi bir ifade üzerinde öğrencilerin düşünmesini, yorum yapmasını sağlayabilir. Yalnız bağlantı şekline göre internete bağlanma süresi, bağlantının kopması gibi etkenler göz önüne alınarak ders süresinin, bağlanmaya çalışarak harcanmamasına özen gösterilmeli, gerekli hazırlıklar dersten önce yapılmalıdır.

Fakülte ya da ilgili kuruma ait web sunucular üzerinde öğretmenin kendi ders notlarından oluşan bir elektronik ders kitabı oluşturması, dersi bu sayfalar üzerinden anlatması da mümkündür. Öğretmenlerin bu tür materyalleri kolayca oluşturması için kurum tarafından gerekli yazılım geliştirilebilir ya da satın alınabilir. Bu konuda Brusilowsky ve arkadaşlarının (1996) sundukları ve Interbook adını verdikleri yazılım Word' de hazırlanmış metinleri kolayca html formatında elektronik kitap şekline dönüştürmektedir. Hatta web tabanlı iletişim aracı olan mesaj panosu ve ilan tahtası gibi ek araçları da web sayfasının bütünlüğü için öğeleri olarak oluştur. Böylece ilgili ders materyali sınıf dışında da ulaşılabilir hale gelir.

3- Simülasyon (Benzetimler)

Benzetimler dersin konusuna göre karmaşık bir kavramı, bir süreci, uygulanması güç ya da tehlikeli bir deneyi göstermek için kullanılırlar. Benzetimlerle yapılan sunumlar çoğu öğrenci için oldukça ilgi çekicidir. Dolayısıyla öğrencileri etkin tutar ve öğrencilere konuyla ilgili soyut kavramları somutlaştırarak kavrama olanağı verir (Alessi&Trollip, 2002). Ayrıca akıllı benzetimler sayesinde girilen değerlere göre farklı sonuçların ortaya çıkması, öğrencilerin sonsuz sayıda deney yapabilmesi ve bunun sonucu olarak öğrencinin sebep sonuç ilişkisini daha iyi kavramasına olanak verir (Akpınar,1999).

Ders içinde benzetimler kullanılırken sonuçlar üzerinde yorum ve tartışmalar yapılabilir. Bu benzetimlerin hazırlanması çok zaman alıcı ve zahmetli bir iştir. Ancak eğitsel potansiyeli dikkate alındığında derslere ve içerdiği konuya göre gerekli animasyonların yaptırılıp web sayfalarına konması bu zahmete değerli olacaktır. Activex veya Flash programları ile rahatlıkla bu animasyonlar web'de yayınlanabilir.

4- Alıştırma ve Uygulama Yazılımları

Alıştırma ve uygulama yazılımları, özel ders yazılımlarından farklı olarak belli bir konu ya da kavramı öğretmek yerine önceden sınıf içinde veya başka bir öğretim ortamında öğretilen konu ya da kavramı, pekiştirmek amacıyla geliştirilen yazılımlardır. Genellikle tanımlar, tarihi olgular, matematik problemlerinin çözümü, bilimsel ilke ve kavramlar, dil öğretimi gibi alanlarda kullanılır (Yalın, 2000). Alıştırma ve uygulama programları test türü yazılımlardan değerlendirme amaçlı olmaması ile ayrılır (Şimşek, 1997). Web üzerinde özellikle matematik alanında bu tür alıştırma uygulamaları göze çarpmaktadır. Oregon State Üniversitesinde Matematik Bölümünü desteklemek amacıyla kurulan, benzeşim ve etkileşimli veri girdilerini kullanan web tabanlı eğitim sitesi bu tür uygulamalara örnek olarak gösterilebilir (Slavit ve Yeidel, 1999).

Bu tür programların web üzerinde yayımlanması teknik olarak diğer yazılım türleri gibidir. Fakat sınıf içinde kullanırken konu herhangi bir şekilde öğrenildikten sonra öğretmen web üzerindeki bu uygulama yazılımlarından yararlanabilir. Ders içinde zaman ayarlaması iyi bir şekilde yapıldığı takdirde öğrencilerin bu tür yazılımları bireysel olarak kullanmalarına izin verilebilir. Böylece yeterince öğrenememiş öğrenciler öğrenmeyi tamamlarken diğer öğrenciler bilgilerini pekiştirme fırsatı bulacak, etkin bir şekilde öğrenme sürecine devam edecektir. Ayrıca öğrencileri ders dışında bu uygulamalara yönlendirebilir.

Web Sayfalarının Araştırma Ödev Amaçlı Kullanımı

Web sayfalarını araştırma ve ödev amaçlı kullanmak, kütüphanede bir materyal aramaya çok benzer ancak zaman zaman engelleyici olsa da öğrenciler için daha eğlenceli ve teşvik edicidir. Burada dikkat edilmesi gereken husus web sitelerinin içerik kalitesinin değişiklik göstermesidir. Çekici grafikler, animasyonlar ya da renk uyumlarının çok iyi olması sitenin bilgi bakımından zengin ve iyi planlanmış olduğunu göstermez. Bu, kütüphanede kitap seçerken kapağının pek fazla önemli olmaması gibidir. Bu yüzden öğrenciler web üzerinden araştırma yaparken kendi uzmanlıklarına göre objektif ve doğru siteler bulmak zorundadırlar. Öğrencilerin, web sitelerinde araştırma yaparken siteleri karşılaştırmaları yönünde teşvik edilmesi uygun olacaktır. Böylece öğrenciler, hem kritik yapma olanağı bulabilir hem de bilgileri sorgulayarak kabul etme alışkanlığı kazanabilirler. Sonuçta bilgiye ulaşmak için kullanılacak bu sitelerin içinde eğitim amacıyla oluşturulmayanlarda yer aldığı için sayfa üzerindeki bilgilerin kesin doğru olduğu varsayımı yanlış olacaktır. Bu yüzden web sitelerini ödev ve araştırma amacıyla kullanımında değerlendirme ve karşılaştırma önemli bir yer tutar. Web sayfalarını hem öğrenci hem de öğretmen tarafından değerlendirilmesinde göz önüne alınması gereken bazı faktörler şunlardır;

- Güvenirlik: sitede yer alan bilgilerin kaynağının güvenilir ve geçeli bilgilerden oluşması gerekir.
- Nesnellik: ilgili kavramların bireysel görüşlerden ziyade geçerliliği kanıtlanmış evrensel bilgilerden meydana gelmiş olması gerekir.
- İlgililik: Yer alan bilgilerin, araştırılan konuyla ilgili olmasına dikkat edilmesi
- Yazarların konuya hâkimiyeti: web sayfasına konulan bilgilerin kaynağı durumundaki yazarların sunulan bilgi konusunda otorite kabul edilen yazarlar olup olmaması.

Her hangi bir özel konunun araştırılmasında grup çalışması yapılabilir. Bu bilgilerin dosya olarak saklanması mümkün olduğu gibi kelime işlemci programlar tarafından yeniden derlenmesi de mümkündür. Ancak öğrencilere bu tür çalışma yaptırırken kaynak göstermeleri teşvik edilmelidir. Böylece hem öğrenciler bilimsel çalışmaya almaya alıştırılır hem de bilimsel etik kurallarına uyma alışkanlığı kazanabilirler.

Cleveland ve Grable (1998) web sayfalarının sınıf içinde birçok farklı şekilde kullanılabileceğini ifade etmiştir. Örneğin öğrenciler mevcut web sayfalarına referans vererek proje ödevlerini hazırlar, lisans düzeyinde sınıf içinde değişik konu grupları oluşturur ve buldukları metin, resim ve videoları bu grupların tasarlayacağı sınıf web dergisine yerleştirirler. Böylece ünite haftaları ilerledikçe gruplar daha fazla bilgi

eklemiş olur. Bunun sonucu olarak diğer sınıflar da bu sınıf dergisine davet edilir ve sınıflar arası iletişim gerçekleşebilir. Önerilen diğer bir kullanım ise öğretmenin web sayfası üzerinden ödev ve çalışmaların yayınlanması ve sonuçlarının yine web üzerindeki çevrimiçi form (script dilleri yardımıyla) doldurularak öğreticiye iletilmesidir. Web tabanlı forumlar, ortak çalışmalar, farklı yörelerdeki öğrencilerin bilimsel deney sonuçlarını karşılaştırması, konu ile ilgili çalışan bilim adamları ile iletişim kurulması türü faaliyetler web üzerinden gerçekleştirilebilir.

Web sayfalarının İletişim ortamı Olarak Kullanımı

Sınıftaki öğrenci sayısına göre öğrenci-öğrenci, öğrenci-öğretmen iletişimi farklı boyutlarda olabilir. Etkili bir öğrenme için azami kabul edilen 30-40 öğrencilik sınıflarda bile her öğrencinin sınıf içinde gerek tartışmalara gerekse soru-cevap ilişkisine katılımı mümkün olmamaktadır. Ders zamanının öğrenci soruları için yetersiz kalması ya da olası sınıf baskısı, öğretmene sınıf dışında soru sorulmasını gerektirebilir (Kuechler, 1999). Sınıf dışı iletişimde hocaların odasına gitmek yerine hem diğer hocalar hem de öğrencilerin katılabildiği aşağıdaki iletişim platformları kullanılabilir.

E-posta ve e-posta grupları

Sınıf dışında internet ortamında en kullanışlı iletişim formatıdır. E-postayı bu derece etkin kılan özellik asenkron olmasıdır. Yani öğrenci, öğretmenin çok meşgul olduğu bir anda bile öğretmene rahatlıkla bir e-posta gönderebilir. Öğretmen de iletiyi inceler ve tercih ettiği bir zamanda cevap verir. Böylece taraflar fiziksel olarak bir araya gelmeden ve farklı zamanları kullanarak bir iletişim içerisine girebilirler (Kuechler,1999).

Ayrıca E-posta grupları oluşturularak istenildiğinde e-postaların tüm sınıfa gönderilmesi mümkündür. E-posta hesabının artık ücretsiz olarak kolayca alınabilir olması bu tür bir etkileşimi neredeyse kaçınılmaz hale getirmiştir. Ayrıca e-posta almak ve göndermek için çok güçlü bilgisayarlara ihtiyaç duyulmaması da bir avantaj olarak görülebilir. Sınıfta oluşturulacak öğrenci çalışma gruplarının ortak proje geliştirirken e-posta kullanmaları da mümkündür. Bu amaçla gönderilen her mesajı grup üyelerine e-posta olarak yollayan e-posta grupları da kullanılabilir (ör: www.yahogroups.com).

Sohbet ve video konferans

Sohbet ve video konferans, aynı anda ve karşılıklı iletişim kurmayı gerektirmesi ile diğer iletişim ortamlarından ayrılır. Bunun için belli bir IRC server üzerinde herhangi bir isimde odalar oluşturulur. Öğretmen ve diğer öğrenciler arasında belirli çevrimiçi eğitsel konularda sohbetler edilir. Çevrimiçi sohbetler öğretmen tarafından yönetimi ve geliştirilmesi açısından daha kolay kontrol edilebilen bir ortam sağlar (Rice & Ryan, 1999). Hatta bazı programlar sayesinde birkaç kişiyle aynı anda hem sesli hem de görüntülü sohbetler mümkündür (Ör: www.ivisit.com).

Ellenchild ve Graves'in (2000) bölümlerinde okutulan biyolojik ahlâk adlı dersi web tabanlı bir tartışma programı olan WWW Board 3.0 programını kullanarak yürüttükleri deneysel çalışma sonucunda hem fakülte hem de öğrenciler açısından oldukça verimli olduğunu ortaya koymuşlardır.

Forumlar- Haber Grupları

Forumlar ve Haber gruplarının teknik mimari bakımından farklı olmalarına rağmen eğitsel kullanımında benzerdirler. Haber gruplarına üye olunduktan sonra kullanıcılar bu ortama sorularını, mesajlarını, duyurularını bırakır ve ilgili konularda tartışma olanağı bulur. Haber grupları daha geniş bir kesime hitap eder. Dolayısıyla

dersin hocasının dışında konu ile ilgili otorite kabul edilecek bilim adamlarına da ulaşılabilir.

Forumlar soru cevap şeklindeki iletişime daha yatkındır. Hangi soruya hangi cevapların verildiği ya da verilen cevaplar hakkında hangi yorumlar yapıldığı daha görsel biçimde yer alır. Farklı kişi ya da kuruluşlar tarafından yazılmış Forum uygulamaları web sayfalarına konulacağı gibi ücretsiz olarak bu hizmeti veren web siteleri de kullanılabilir.

Web tabanlı forumlar, zaman ve mekâna bağımlı olmaksızın hem iş hem de sosyal amaçlı iletişimi kolaylaştıran bir araç olarak kullanılabilir. Web tabanlı forumları kullanarak, öğrenciler ve öğretmenler birbirlerine soru sorma, görüşlerini paylaşma, problemlerin farklı yönlerini ele alma fırsatına sahip olurlar (Bodzin, 2000).

Webloglar

En genel tanımı ile weblog (blog), web ve log kavramlarının birleşiminden oluşan, web programlama becerisi gerektirmeden herkesin kolayca web üzerinde sayfa yayımı yapabileceği ortamlar olarak tanımlanabilir (Cohen & Krishnamurthy, 2006).

Bloglar, aslında internet üzerinde tutulan "seyir defteri" olarak görülebilir. Kelime anlamı olarak ise genellikle ters kronolojik sırada (en yeni en üstte olacak şekilde) sıralandırılmış, tek bir sayfa üzerinde birçok yazı gösterme esasına dayanan internet uygulamasıdır. Blog yazan kişilere "blogger", bir yazı yazıp gönderme işlemine de "bloglama" denilmektedir. Bloglar web ara yüzü yardımıyla bireylere bilgi paylaşımı, işbirliği, tartışma gibi amaçlarla kullanılacak bir iletişim ve etkileşim olanağı sağlayarak öğretim ortamlarını destekleyebilir (Karger & Quan, 2005).

Öğrenci-öğretmen arasında tutulan bloglar, çalışmaların gelişim süreçlerini de iyileştirebilir. Ayrıca bu bloglar sadece öğrenci-öğretmen arasında gizli de tutulabilir. Bloglar sayesinde, sınıf içindeki tartışmalarda eşit söz sahibi olamayan, gerek etkin gerekse kendini söz ile ifade edemeyen öğrenciler düşüncelerini ifade etmede eşit şartlara sahip olabilirler (Downes, 2004).

Bu iletişim araçlarının kullanımında en büyük görev öğretmene düşmektedir. Öğretmen öğrencileri bu iletişim araçlarını etkili bir şekilde kullanmaya teşvik eder ve öğrencilerin beklentilerine yeterince cevap verebilirse uygulamalar daha etkili olabilir. Öğretmenin öğrencileri IRC server bulma, haber gruplarına üye olma, blog açma gibi konularda sınıf içi birliği sağlamada ve olanaklar elverdiğince tüm kanalları kullanmalarında koordinasyon sağlamalıdır. Bunun için öğretmenin iyi bir internet kullanıcısı olmasının yanında bu tür kullanıma karşı iyi tutum içinde olması gerekir.

Özel Ders Sayfaları

Ders web sayfaları; klasik sınıf içi eğitimin daha sistemli ve organize bir şekilde internet destekli olarak yürütülmesini sağlayan ve internet destekli etkinlikler için çatı görevi üstlenen bir uygulamadır. Ders web sayfaları, dersleri tanıtan broşürler gibi düşünülebilir. Ancak bunlar daha etkileşimli bir ortam olmakla birlikte kolay güncellenebilir ve diğer derslere linkler içerebilir. Dersin doğasına bağlı olarak Özel Ders sayfasında aşağıdakilerden bölümlerden bazılarını veya tümü yer alabilir (Kuechler,1999);

<ul style="list-style-type: none"> • Ders işleniş planı • Ödevler • Seçilmiş makaleler, • Güncel olaylardan alıntılar • Çalışma planları • Ders özetleri • Ödevler ve sınavlar hakkındaki geri bildirimler • Öğrenci çalışmalarından seçmeler	<ul style="list-style-type: none"> • Sınıf içi iletişim ve internetle ilgili araçları kullanma konusunda teknik tavsiyeler • Genel duyurular (son teslim tarihleri, program değişiklikleri) • Web kılavuzları • Çevrim içi veri tabanlarına linkler • Dünyadaki diğer kaynaklara linkler
--	---

Ders web sayfaları internette yaşam kültürünün bir parçası olduğu gibi bu kültürün öğretmen ve öğrenen açısından gelişmesi içinde önemli bir fırsattır. Şöyle ki öğrenci interneti kullanmıyor ya da öğretimsel bir amaç doğrultusunda istifade etmiyor olsa bile ders web sayfaları sayesinde içerisinde ki alıştırma, duyuru ve ilgili kaynaklar gibi bölümlerin yer aldığı sayfaya bağlanmak zorunda kalacak ve bu bölümlerde etkinliklerde bulunacaktır. Zamanla bu sayfa dersin bir parçası haline gelmiş olacak ve böylece öğrenci ve öğretmen için internet daha etkili bir araç olacaktır.

Bu sayfalar sayesinde öğrenci dersi seçmeden önce içeriğini görerek kendi ilgi ve kabiliyetine dönük olup olmadığını tespit edebilir. Ya da öğrenci o dersin ne amaçla verildiği ve neleri ne kadar öğreneceğini öğrenir. Öğrenci, ders web sayfasının elverdiği ölçüde iletişim adres ve araçlarına, kaynaklara ve çeşitli ders materyallerine tek bir noktadan ulaşabilir. Ders web sayfalarının önemli getirilerinden biri de öğrencilerin 7 gün 24 saat ulaşmasına olanak vermesidir.

Sınıf içerisinde web sayfalarının kullanılmasında dikkat edilecek hususlar

Bazı öğrenciler web'e öğretmenlerden daha yakın olabilirler. Bununla birlikte öğrenciler arasında sadece sınıf içinde çok kısıtlı bir zaman diliminde web kullanma olanağı olan öğrenciler olacaktır. Bu durumda öğretmen, web sayfalarına erişirken erişimin uzun sürmesi, kesilmesi, gezinti kolaylığı gibi tecrübelerini ortaya koyması açısından önemli bir sorumluluk yüklenir.

Öğrencilerin serbest bir şekilde web üzerinde sörf yapması eğitsel açıdan dikkate değer sonuçlar ortaya çıkarmaz. Öğretmenler web kaynaklarını daha verimli bir şekilde kullanmaları için öğrencilere rehberlik etmelidir. Bu da titiz bir ön çalışma ve planlama gerektirir. Web'de yer alan bilgiler kesinlikle öğretme işlemi gerçekleştirmez, ancak öğrenme sürecinin bir parçası olarak sınıfa entegre edilebilir. Web üzerindeki materyallere erişim zaman alıcı olabilir bu yüzden öğrenciler sınırlı olan ders saati içerisinde en iyi şekilde yararlanabilecekleri rehberliğin yapılması gereklidir.

Öğretmenler öğrencilerin amaçsızca sörf yapmalarını engellemek için aşağıdaki çeşitli görevler vermesi önerilebilir;

- Öğrencilerin konuyla ilgili birkaç siteyi daha sonra tartışmak üzere araştırması,
- Öğretmenin konuyla ilgili faydalı gördüğü siteleri, daha sonra kolaylıkla ulaşmak üzere sık kullanılanlara eklemesi,
- Bir adres listesi oluşturması,
- Bu listeyi öğrencilere ulaştırması (fotokopi, tahtaya yazma, e-posta vs.),

- Öğrencilerin web sitelerini karşılaştırıp, değerlendirmelerinin sağlanması,
- Basılı materyallerdeki bilgilerle web üzerindeki bilgilerin karşılaştırılması,
- Öğrencilerin web sitelerindeki bilgileri kullanarak cevaplayabilecekleri türdeki ödev sorularının hazırlanması,

Eriştikleri bilgileri değerlendirme ve yapılandırma konusunda hâlâ kılavuzlanmaya ihtiyaç duysalar da öğrenciler, web' i kullanmaya alıştıkları zaman kendileri için bilgi bulmayı öğreneceklerdir. Daha sonra öğrencilerin yapabileceği çalışmalardan bazıları şöyle özetlenebilir:

- Web sitelerindeki bilgileri bireysel, grup olarak ya da değişik konularda sınıf projelerinin bir parçası olarak kullanabilirler.
- Kendi projelerini sunmak için kendi web sayfalarını geliştirebilirler.
- Web projeleri ile ilgilenen diğer okullarla daha fazla bilgi ve deneyim alış veriş yapmak için e-posta ile iletişim kurabilirler.

Aslında olanaklar bunlarla sınırlı kalmayıp aksine sayılamayacak kadar genişdir: Sadece konularla ilgili değil aynı zamanda diğer ülkelerdeki okullarla karşılıklı müfredatla ilgili projeler geliştirmeye elverişlidir. Ancak diğer ülkelerle bilgi mübadelesi yapabilmek için öğrencilerin iletişim kurulacak yabancı dile hâkim olmaları gereği göz ardı edilmemelidir.

Web' i kullanmayla ilgili tanımlanmış tek bir yöntem yoktur: Web, hızlı ve ucuz iletişimi olan bir kütüphane ya da yayın evi gibi düşünülebilir. Yine de sınıfta web' in nasıl kullanılacağına karar vermek gerekir. Öğrencilerin webde başboş bırakılmamasıdır. Hattâ öğretmen sadece web gezintilerine rehberlik etmekle yetinmeyip, web sitelerinin etkili kullanımı konusunda öğrenciye yardımcı olmak zorundadır (Ritchie & Hoffman, 1997)

Başlangıçta web materyallerini araştırmak zaman alabilir ve her şey tam planlandığı gibi işlemez. Fakat çalışma konusuyla ilgili yararlı web sayfalarını bir yerde toplayıp öğrencilerle kullanmak üzere oluşturulan liste halinde bilgisayara kaydedebilir, öğrencilerin de bu listeyi kullanarak sitelere daha hızlı erişimleri sağlanabilir.

Sonuç

Teknolojiyi başarılı bir şekilde öğrenme ortamlarına entegre etme probleminin mükemmel bir çözümü yoktur (Litto, 1999). Ayrıca, teknoloji hangi eğitim yaklaşımını kullanılacağını belirleyemez. Teknolojiyi sadece, öğrenme ve öğretmeyi kolaylaştıracak bir araç olarak görmek gerekir (MacKinnon, 2002). Web ortamının sınıf içinde kullanılmasının faydalarını maddeler halinde şöyle özetleyebiliriz (Peterson, 1999; Wingard, 2004; Oblinger, 2005);

- Basılı yayınların günün ihtiyaçlarına göre güncellenmesi çok zaman alıcı ve masraflı olacağı için web kadar dinamik değildirler.
- Kaynak yetersizliği probleminde bir çözüm olması
- Erişim kolaylığı
- Uzmanlarla daha rahat iletişim
- Derse katılım artması
- Ders materyallerinin kolay güncellenmesi

- Düşüncelerin bağımsız bir şekilde ifade edilmesi
- İlgi ve alaka seviyesinin artması
- Sentezleme , kavramlar arasındaki ilişkiyi görme kabiliyetinin artması
- Karmaşık bilgileri karşılaştırma, analiz etme ve değerlendirme kabiliyetinin artması

Geleneksel öğretim araçlarına göre sağlam bir bilgisayar ve internet altyapısı dışında çok daha ekonomik ve az masrafla çok daha etkili,verimli ve işlevsel ders işleme olanağı sağlaması nedeniyle web destekli öğretim uygulamaları yaygınlaştırılmalıdır. Bu amaçla Yüksek Öğretim Kurulu, Milli Eğitim Bakanlığı ve ülkemizin eğitim politikalarını belirleyen diğer kurumlar çeşitli yatırımlar yapmalı ve bu konudaki çalışmalarını teşvik etmelidirler. Ayrıca toplumun web tarzı yaşam diye adlandırılan internetli yaşam kültürünün oluşturulmasına ve ülkemiz insanlarının bu kültürün bir ögesi olarak ilerlemesini sağlamasında eğitim kurumlarımız öncül olmalıdır. Elbette öncelikle öğretmenler bu konuda ciddi biçimde hizmet içi eğitimden geçirilmelidir.

KAYNAKÇA

Akpınar Y., (1999). "Bilgisayar Destekli Öğretim ve Uygulamalar". Ankara: Anı yayıncılık.

Alessi, S. M. & Trollip, S. R. (2002). "Multimedia for Learning: Methods and Development". Allyn and Bacon, USA.

Bodzin, A.M., & Park, J.C. (2000). "Dialogue Patterns of Preservice Science Teachers Using Asynchronous Computer-Mediated Communications on the World Wide Web." *Journal of Computers in Mathematics and Science Teaching*, 19(2), 161-194.

Brent. E., (1999). "Computers in the Undergraduate Classroom: Lessons from the First 2,000 Students.", *Social Science Computer Review*.(17)2:162-175.

Brusilovsky, P., Schwarz, E., and Weber, G., (1996). "A tool for developing adaptive electronic textbooks on WWW", In *Proceedings of WebNet'96 - World Conference of the Web Society* (Boston, MA, USA, June 1996).

Cleveland, A., Grable, L., (1998). "Teaching In The Science Classroom With The W.W.W." NCSTA-98 Lisa Leonor Grable For Science Junction, <http://www.ncsu.edu/imse/2/workshops/safari98/webteaching.pdf>

Cohen, E. and Krishnamurthy B. (2006) . "A short walk in the Blogistan", *Computer Networks*, Volume 50, Issue 5. 2006

Downes, S. (2004). "Educational Blogging". *Educause Review*, 39(5).

Ellenchild P. W., Graves J. (2002) "Using Web-based Discussion as A Teaching Strategy: Bioethics as an Exemplar". *J Adv Nurs*. 2000; 32

Federico, P.A., (2000). "Learning Styles and Student Attitudes Toward Various Aspect Of Network-Based Instruction". Computers In Human Behaviour. 16, 359-379

Ibrahim,B., Franklin S. D., (1995). "Advanced Educational Uses Of The World Wide Web." Third International W.W.W. Conference- Technology, Tools and Applications April 10-14, 1995, Darmstadt, Germany

Karger, D.R., Quan, D., (2005), "What Would It Mean to Blog on the Semantic Web?", Web Semantics: Science, Services and Agents on the World Wide Web Volume 3, Issues 2-3 , October 2005

Kuechler, M (1999). "Using the Web in the Classroom", Social Science Computer Review the summer of 1999; tentatively Vol. 17, Nr.2.

Litto, M. F. (2000). "The School of the Future of the University of São Paulo: 1989-1999 What Was Learned and What Wasn't", Turkish Online Journal of Distance Education- TOJDE January 2000 ISSN 1302-6488 Volume: 1 Number: 1

MacKinnon, S. (2002). "Technology Integration in the Classroom", TechKnowLogia, October - December 2002 www.techknowlogia.org

Oblinger, D. (2005). "Leading the transition from Classrooms to Learning Spaces". Educause Quarterly, No.1, 2005

Peterson, P.P., (1999). "Using The Web In The Classroom", Journal of Financial and Strategic Decisions Special issue, Spring 1999.

Reggie, S., Trude K. D. (2000). "Web Based Training". Web Techniques, Dec 2000, V5, 112 P 57

Rice,J., Ryan, N., (1999). "W.W.W Based Teaching In Industrial Relations: Potential, Pitfalls And Challenges For Future". Virtual University Journal Issue 3. Volume 2 .Page 62.

Ritchie, D., & Hoffman, B (1997). Incorporating instructional design principles with the world wide web. In B. Khan (Ed.), Web based instruction (pp. 135-138). NJ: Educational Technology Publications.

Slavit, D., Yeidel, J., (1999). " Using Web Materials In Large Scale Precalculus Instruction", International Journal Of Computers For Mathematical Learning 4:27-50 Kluwer Academic Publisher. Netherlands.

Şimşek, N., (1998). "Öğretim Amaçlı Bilgisayar Yazılımlarının Değerlendirilmesi", Ankara: Siyasal Kitabevi

Wingard, R.G., (2004). "Classroom Teaching Changes in Web-Enhanced Courses: A multi-institutional study", Educause Quarterly, No.1, 2004

Yalın, H.İ.(2002). "Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme", 6. Baskı, Ankara, Nobel Yayın Dağıtım.